

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

גליון אלף תרט"ו

(ל"א - ל"ח)

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת קרח תשל"א

בתורה"ק (במדבר מז, ה) וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו. צריך ביאור למה שנה ושישל הכתוב אותו דבר עצמו וכי לאו בחד גברא משתעי. וברש"י מהמדרש (תנחומא) בוקר, אמר לו משה, גבולות חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו, יכולים אתם להפוך בוקר לערב

הזכירו לפניו השמיעו לפניו "תורה" ומעשים טובים יזכור אהבתם ויחיה זרעם

ביומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, ט' בתמוז נתלכד כולנו יחד לקחת זכות לעמוד לימין עושי רצון צדיק המפרסמים ומפיצים דברי אלקים חיים שנאמרו לשעתם ולדורות להאיר הדרך נלך בה מדי שבת בשבתו ומועד במועדו, כאשר ביקש בצוואתו הקדושה:
**"ועיקר שבעקרים לטובת נשמותי,
שאם יודעין ממני איזה חידוש אמת בתורה"ק,
לפרסמה בשמי וללמדם בישראל"**
תורתו מגן לנו. היא מאירת עינינו. הוא ימליץ טוב בעדנו!

שמות התורמים מ-180 ש"ח ומעלה

יחקקו בספר זכרון מיוחד ושמותיהם יוזכרו מדי חודש בחדשו
- מיום ההילולא ט' בתמוז דהאי שתא עד ט' בתמוז בשנה הבאה -
ליד ציון קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע
להיפקד בדבר ישועה ורחמים בכל משאלות לבם לטובה

את התרומות והשמות להזכרה ניתן למסור בדוכן ההתרמה שיעמוד ליד הציון הקדוש

או לשלוח אלי: "אגוד חסידי צאנז" ת.ד. 5032, קרית צאנז, נתניה
(לתרומות באמצעות כרטיס אשראי, נא לפנות לטל' 052-7140042)

כן תוכלו לבטל את זה, שנאמר (בראשית א, ה-ו) ויהי ערב ויהי בקר ויבדל, כך (ד"ה א, כג, יג) ויבדל אהרן להקדישו וגו'. ע"כ. וצ"ב כוונתו.

ונקדים תוכחת הנביאים, שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך, קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקה טוב וגשמה פרים שפתינו (הושע יד, ב-ג), דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבתיו וישב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח (ישעיה נה, ו-ז). וכתב הטור (או"ח סי' תכה) בסימן ההפטרות תרתי דתויבתא, כמוכא בפסיקתא, שכשחל ראש השנה בב"ג שפרשת וילך בין ר"ה לצום כפור מפטירין דרשו בין ר"ה ליוהכ"פ, ובין צום כפור לסוכות מפטירין שובה לפרשת האזינו, עיי"ש, ובבית יוסף שם שלעולם שבת שבתוך ימי תשובה מפטירין שובה ישראל, ולהשלים תרתי דתויבתא יאמר דרשו בצום גדליה, עיי"ש (ובתוס' מגילה לא: ד"ה ראש חודש, ובכל בו סי' ב). וכבר עמד הר"ק מוהר"ש מב'עלזא זי"ע בטעם הדבר דתרתי למה לי.

והנראה לומר על פי מה דאיתא במדרש (בראשית רבה פד, יט) וישב ראובן אל חבור, אמר לו הקב"ה מעולם לא חטא אדם לפני ועשה תשובה, ואתה פתחת בתשובה תחלה, חייך שבן בנך עומד ופותח בתשובה תחלה, ואיזה זה הושע שנאמר (הושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלקיך. ע"כ. והקושיא מפורסמת דהא אדם הראשון כבר פתח בתשובה ואחריו קין, וראובן לא היה הראשון שפתח בתשובה.

ואפשר לבאר הענין דהנה הר"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ועכ"ז כתב בהנהגות האדם (אות א) וזל"ק, הראשון צריך האדם ללמוד גמרא ופירש"י ותוס' ומפרשים, כל אחד לפי השגתו, והפוסקים אחריהם, ומתחלה ילמוד ש"ע או"ח, וצריך להתפלל להש"ת שיבא על האמת, כי חטאת נעורים של האדם הראשון מסמין עיניו שלא יראה, אף שיכול לפלפל ולהגיד לאחרים דינו, אבל הוא בעצמו שוכח ולא מקיימם באמת, לכן צריך האדם להתחרט מאוד על עונותיו, ולהתבודד עצמו קודם אור היום שאז עת רצון לכבות על גלות השכינה פעמים הרבה עד אין חקר ויבכה בדמעות, וגם ביום לפעמים יתבודד, ואז יראה בעצמו שעמדו עונותיו נגד עיניו, ויזכור את חטאותיו ועונותיו ופשעיו כהרים וגבעות אשר מעולם לא זכר אותם אם עשה ככה, ככה יעשה לא פעם ולא שתיים ולא מאה פעמים עד אשר ירחמו עליו מן השמים, ויתפלל להש"י שידריכוהו בדרך ייורה דרכו שלא יבלה חיי חייו, ואז הש"י ברחמיו וברוב חסדיו יאיר עיניו באור תורתו הקדושה ויבין וישכיל תוכן הדבר לעשותו ולקיימו. עכ"ל.

ללמדנו בא על חובת האדם לפני כל לימוד לפשפש במעשיו ולשוב בתשובה באמת, שאם לא כן אזי כשנוגע הדבר הלכה למעשה הוא מחפך את האסור למותר ואת המותר לאסור רח"ל.

דבר זה עיינו הרואות בעוה"ר בחוש ובמציאות בזמננו יותר מכל הזמנים שמהפכים דברי אלוקים חיים, מר נעשה מתוק והמתוק נעשה מר, ואין ראוי לייחד את הדיבור על הכופרים והרשעים למיניהם אשר לא מורע ישראל המה, אלא אפילו בין בני ישראל הכשרים והמאמינים בתורת ה' מאמינים בני מאמינים גם פשתה נגע הצרעת למרס ולהפך דברי תורה רח"ל. לא שח"ו מרשעותם הם עושים כך, אלא שלא ידעו ולא יבינו

ובחשכה יתהלכו כנסיל בחושך הולך, שנעלמה מהם מצוות ה' אשר לא תעשינה ועוברים עליהם, ואינם זוכרים כי בזה עוברים את פי השי"ת. ולא זו בלבד שמטהרין את השרץ אלא גם עושים מזה קדושה רח"ל, את אשר מותרת טמאתי ואשר טמאת מותרתי, כאשר כל אחד מפלס לו דרך לעצמו בעבודת השי"ת וחושב שהוא הולך בדרך טובים וקדוש יאמר לו. אכן אם היה פוקח עיניים ומתבונן קצת לעומק אם אמנם מעשיו רצויים לפני הקב"ה ואם עשה ונהג כהוגן, יראה גם יראה שאין בו מעבודת ה' לא מיניה ולא מקצתיה, ולהכל ולריק יגע הבל הבלים אין בו ממש של תורה ויראה, אלא שאין מי שיפקח עיניו לעשות חשבון נפשו לה' כי כעוורים נגששה באפילה. אולם גלוי וידוע לפני השי"ת שרצוננו לעשות רצונו אלא השאור שבעיסה ושעבוד מלכיות הם המעכבים, ואורך הגלות החשיכה עינינו שאנו מתהלכים בלא דעת כשכורת ולא מיין, ואין אנו מוצאים את הדרך ישכון אור בה.

והנה אמרו חז"ל (שבת נה) וישכב את בלהה פילגש אביו, עלבון אמו תבע, אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי, עמד ובלבל את מצעה עיי"ש, היינו שראובן עשה רק בשביל כבוד אמו וחשב זאת למצות כבוד אם, ואף דכבוד אב קודם כדאמרו (קידושין לא). הנח כבוד אבך ועשה כבוד אביך שאתה ואבך חייבים בכבוד אביך, מכל מקום לא היה כבודנו אלא לשם שמים אלא שמעדה. למרות זאת הגם שלכאורה אין זה באשמתו כי חשב לעשות מצוה, אף על פי כן התחרט על מעשיו ושב בתשובה, כדרשת חז"ל (רש"י בראשית לו, כט מהמדרש ב"ר פד, יט) וישב ראובן אל חבור עסוק היה בשקו ובתעניתו על שבלבל יצועי אביו. ולא על חטא זה בלבד שב בתשובה אלא על שבא חטא לידו, והחליט בדעתו כי ודאי כבר היה זה מכבר וכבר חטא הרבה לפני הקב"ה, כי אלמלי היה מתנהג בקדושה ובטהרה והיה נשמר מכל עון ואשמה לא היה בא חטא זה לידו, כי השי"ת רגלי חסידיו ישמור ולא יעזוב את חסידיו, ובדאי אין זה אלא שאין הוא נקי מכל וכל, ולכן היה פותח בתשובה.

ועל זה צריך כל אדם לשוב בתשובה, לבקש ולחנן את השי"ת שיחוס על דל ואביון שיוכל לשוב וימצא את דרכו לתשובה שלימה, כי עוונותיו של אדם מטמטמין את לבו עד שאינו יודע תשובה מהי, והרשע אשר לפעמים יעלה על לבו לשוב מדרכו הרעה הוא בתשובתו יכול עוד ליפול יותר לעמקי שאול, כי עושה לעצמו חשבונות מסולפים בתשובה, ועל ידי תשובתו הוא חוטא הרבה יותר רח"ל משום שהוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, עד שיכול הוא לעבור על כל מצוות התורה ויחשוב שעוסק הוא בחסידות.

לבן מה מאוד צריך בעל תשובה להתפלל להשי"ת שיורוהו דרך אמת, אשר על כן תקנו בנוסח הברכה השיבנו אבינו לתורתך וכו' ואח"כ והזהירנו בתשובה שלימה לפניך, כי אלמלא הקב"ה עוזרו יהיה מגשש באפילה ולא ימצא את הדרך האמיתי והנכון לתשובת אמת, כדשנו חכמים (אבות ב, ה) ולא עם הארץ חסיד, ויתחיל להתנהג בדרך אשר יבדה מלבו, כגון שימחר לחטוף תפילתו כדי שימחר ללמוד, וכשיתחיל ללמוד יתיישב בדעתו כי טוב יותר להתפלל, ונמצא קרח מכאן ומכאן. או שכך יעשה שיתענה בשבתות ובימים טובים, ואז יכה על לבו מפני חטאיו, ולא ידע כלל כי בזה הוא חוטא. על כן לא על החטא צריך להרבות בבכיה, כי אם על התשובה שלא תהיה מסולפת, שלא נהיה ללעג

ולקלם בפני המלאכים, וכמאמר הנביא בענוותנותו (עזרא מ, 1) בושתי ונכלמתי להרים אלקי פני אליך וגו', היינו בשעה שאני פונה אליך בוש אני וירא אולי אני מקלקל יותר מאשר קודם.

ועל זה פתח הושע בתשובה ואמר, **שובה ישראל עד ה' אלקיך**, רצ"ל שתעשו תשובה קודם התשובה כדי שתתקרבו ותגיעו עד ה' אלקיכם, והטעם, **כי כשלת בעוניך**, היינו שכל מעשינו היו ככהינת כשלון שלא ידענו את דרך עין החיים היא דרך התורה מה שמותר ומה שאסור. ואחר תשובה כזו כשיקבל הקב"ה את תפילתנו ויקרבנו אליו, אז קחו **עמכם דברים ושובו אל ה'** על כל העוונות והפשעים, כי עד עכשיו לא היינו יודעים תשובה מהי.

והוסיף הושע בהדרגה ואמר, **אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב**, כלומר שקודם תקח את העוונות המסמאין עיניו של אדם ותבטלם עד שלא יהיה ניכר רושם הטא, ואח"כ וקח טוב אלו המצוות ומעשים טובים, כי כל זמן שעדיין רושם החטא ניכר ועדיין לא נתכפרו כל העוונות אין ביכולתנו לקיים המצוות, כי דעתנו היא היפך מדעת תורה, מהפכים ומסרסים דברי אלקים חיים לעשות ממצוה עבירה ומעבירה מצוה.

וזה דבר המדרש, שאמר לו הקב"ה לראובן מעולם לא חטא אדם לפני ועשה תשובה, היינו שלא היה אדם שחטא וכוונתו היתה רק לפני בלתי לה' לבדו ואח"כ עשה תשובה, כי אדם וקין ידעו בשעת החטא שהם עוברים פי ה' ואין זו רבותא כלל שישוּבו ויתחרטו על מרידתם בהשי"ת, אלא אתה פתחת בתשובה תחילה, היינו לשוב לפני התשובה כנ"ל. לזה חידק שבן בנך עומד ופותח בתשובה תחלה, ואיזה זה הושע, שילמד את בני ישראל בחינת תשובה כזאת ויאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך על דרך שפירשנו.

ולכוננה זו כתב המור שבשבתות הסמוכים ליום הכפורים שהוא זמן התשובה מפטירין שובה ישראל ודרשו ה' בהמצאו, כיון שיחדיו יהיו תמים שאין תשובה בלא תשובה, ושובה ישראל מורה על תשובה והריצוי קודם התשובה האמיתית, חרטה על החטא וקבלת עול מלכות שמים, ודרשו ה' בהמצאו היא התשובה האמיתית, קבלה על להבא, יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבתיו וישב אל ה' וירחמנו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח.

*

אוי לדור שכך עלתה בימיו, שרואים בני תורה חובשי ספסלי דבית מדרשא שכל כך ירדו ירידה אחר ירידה רח"ל, ומי לא ישתומם לבו על זאת, האם על אלה תקוותנו שיצאו מהם גדולי הדור, איה תורה ואיה תפילה שלהם, הלא ירדה קרנם עד לעפר ואין רואים לא תורה ולא עבודה, מה זה ועל מה זה, ומה הגיע אליהם להגיע לשפל המדרגה, עד שבני עליה ספו תמו ואינם עוד.

אבל האמת שאין להשתומם על זה כלל, כי ודאי ישנם כאלו שבתוך לבם הם רוצים ומתאווים לעבוד את השי"ת עבודה תמה באמת ובלבב שלם, אלא שחטאת נעורים בלבלה את דעתם. הם אינם מתכוונים ח"ו למרוד בהשי"ת, אלא שאין יודעים את דרך

בוראם, כי החטאים מוליכים את האיש הזה שולל לחשוב שבכל מעשיו אך טוב וישר הוא עושה, והוא מלא מצוות כרמון, בשעה שטעות בידו כי האמת שהוא גברא ערמלאי, אין בידו לא תורה ולא מעשים רח"ל.

וזה כנודע היה דרכו בקודש של מרן הבעש"ט ותלמידיו הק' זי"ע, להודיע דרך ה' בשער בת רבים שאי אפשר לקיים מצוות ומעשים טובים כל זמן שמטונפים בעוונות, אלא בתחילה צריך להיות רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע (ישעיה א, טז), וכמו שאמר דוד המלך ע"ה בחכמתו (תהלים לד, טז) 'סור מרע' ואח"כ 'ועשה טוב'. והורו לנו אותם הצדיקים קדושי עליון כמה צריך להפציר בתפילות, לחנן ולבקש את פני דר עליון שיעביר חשכות מעינינו ויפקח עינינו כדי שנבין ונדע כדת מה לעשות בעבודת השי"ת.

ולכן מניחים קודם תפילין של יד שהיא נגד הלב, לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו ית"ש, כי כל זמן שהלב חומד תאוות עולם הזה והאדם מסור ללבו לתת לו כל תאוותיו, לא יוכל לקדש עצמו ולהכין עצמו לעבודת הקודש. אבל אחר שהניח תפילין של יד לשעבד את הלב לעבודתו ית"ש, אז יקרב אל הקודש להניח תפילין של ראש נגד המוח, שמורה על החכמה והמחשבה, שיהיו כולם משועבדים לעבודתו ית"ש.

ואיתה בכתבי האר"י (עיין פרי עץ חיים, שער הנהגת הלימוד, פרק א; אמרי פנחס, שער א תנ"ך ושער ח לקוטים) שכל קושיא ואי הבנה בתורה בא מכוון הקליפות הנבראים מחטא האדם, ואם נתקשה אדם בענין אחד בתורה צריך להרבות בתפילה ולשפוך שיח לפני השי"ת ואת צרתו יגיד, עד שירחם השי"ת ויכניע הקליפות ויתבהר מוחו להבין. ולכן יניח תפילין של יד קודם להכניע את לב החומד ואח"כ תפילין של ראש שיתבהר מוחו ויהיה צלול לעבודת בוראו והבן.

*

וזאת היתה טעותו של קרח שנתאוהה לכהונה גדולה, כי ראה את אהרן קדוש ה' עומד על משמרתו בעבודת הקודש ומשמש בכהונה גדולה, וחשב בדעתו כי מה לו לאהרן לשמש בכהונה גדולה הלא הוא ממילא צדיק קדוש ה' ומה יתן ומה יוסיף לו לעמוד לשרת בבית ה', אבל אם אני אהיה כהן גדול יביא לי הדבר תועלת גדולה בעבודת השי"ת. הוא סבר כי הנה עד עתה היה שקוע ראשו ורובו בנכסיו להרבות כסף וזהב, והיה עוסק רק בגשמיות, אך אם יושיט ידו ויקח את הכהונה גדולה ויהיה עוסק כל היום בקדשים, יהיה לו תיקון כי עבודת הקודש עליו. אבל כבר דרשו בגמ' (פנהדרין קטז:) ויקח קרח אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו, היינו מה שחשב לקחת לעצמו כהונה גדולה הוא מקח רע שבבילו, כי לא זו הדרך לשוב אל ה' שכן הוא כטובל ושרץ בידו כל זמן שלא יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, ובכהונה לא יוכל לשמש אלא מי שראוי כבר לזה מקודם.

ובזה יש לומר טעם שנמכה פרשת קרח לפרשת ציצית, מפני ששם למדנו דרך ה' בה נלך, שאמר הכתוב (טז, טז-טז) וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם, ומהי העצה לכך שיהיו נשמרות בדינו, שפיל לסיפא דקרא, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלוהיכם,

אבל אם לא תשליכו מידכם את כל התאוות הרעות אזי אין כל תועלת בקיום המצוות, כדאמרו חז"ל (יומא עב): לא זכה נעשית לו סם מיתה רח"ל, שהושב האדם שעושה מצוה ואינה אלא עבירה. וראיה מקרה כי אף שלשם שמים נתכוין ומסר נפשו על זה, מכל מקום כיון שלא הלך בדרך האמת ולא הכין עצמו בקדושה מקודם כדי שיהיה ראוי ליטול הכהונה, העיד עליו הכתוב שלקח מקח רע לעצמו.

*

בהאמור גם יתבאר למה לא נזכר שמו של יעקב במעשה קרח, וידוע מדרש חז"ל (רש"י בריש פרשתן) שביקש יעקב רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם שנאמר (בראשית מט, י) ובקהלם אל תחד כבודי.

והנראה לומר דיעקב אבינו ע"ה היה איש תם יושב אהלים, שכל מעשיו היו בתמימות ולפני כל מצוה היה מתבונן ומפשפש במעשיו לראות האם רצויים הם לפני הקב"ה, ואח"כ היה עושה המצוה, כשברוב ענוותנותו היה מוצא בעצמו תמיד חסרונות, והיה הולך ובוכה ומכה כף על ירך ומתעצם לשוב אל הקב"ה בכל לב, כי היה ירא וחרד איך אני יכול לקיים מצוות השי"ת כשאני מלא פשעים כרמון, ומי אנוכי שאזכה להתפלל לפני מלך רם ונשא אדון כל העולמים, וכן על זה הדרך בכל מצוה ומצוה היה עושה הכנה רבה עד שניגש לעשות המצוה ברעדה ברתת ובזיע. ולזה העידה עליו התורה שהוא **איש תם**, ואח"כ **יושב אהלים**, כי בתחילה היה מקדש עצמו בכל אבריו ואח"כ היה יושב ועוסק בתורה. הוא היה ירא וחרד אולי יגרום החטא שאף המצוה תהיה לו למכשלה ולא יהיו המצוות כראוי, וח"ו יטרפו לו תפילתו ומצוותיו בפניו, והכין עצמו בקדושה ובטהרה ובמשנה פרישות וזהירות שיהא ראוי ליכרב אל הקודש.

ולזה תקנו לומר לשם ייחוד קודם כל מצוה, כדי שיכין האדם עצמו שיהיה ראוי והגון לעשות המצוות. אולם אין זה מספיק אלא לצדיקים שברגע אחד הם בודקים במעשיהם ומוצאים עצמם שלמים, אבל לא באנשים פשוטים קטני ערך, שהם צריכים להכין עצמם בהכנה גדולה מאד לשוב בתשובה שלא יטרפו מצוותיהם בפניהם ח"ו.

ולכן לא יתכן לייחס שמו של קרח אחר יעקב, כי הוא לא הלך בדרך יעקב ואדרבא לקח מקח רע לעצמו, על שרצה לקפוץ מחיי חולין וגשמיים בפעם אחת לכהונה גדולה.

*

בזה יובן מאמר חז"ל (רש"י בריש פרשתן מהמדרש) מה עשה קרח, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות וכו' והלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה, אמרו לו טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה, אמר להם חייבת, התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה. ע"כ. ויש להבין מה רצה קרח בזה וכי לא מצא דרך אחרת לקנטר.

אלא הענין הוא כדאמרו (חגיגה יג) במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור, וכתב הרמ"א (שו"ע יור"ד סימן רמז, ד) שאין לאדם לטייל בפרדם רק לאחר שמלא כריסו בשר ויין, והוא לידע איסור והיתר ודיני המצוות (רמב"ם סוף פרק ד מהלכות יסודי התורה). וידוע

מה שאמר מרן הכעש"ט הק' זי"ע אחר שנשתמד ש"צ ימ"ש, כי הקבלה ותורת הנסתר שלמד שלא בקדושה הם הביאוהו לשערי שמו. אי אפשר להשיג הכל בפעם אחת כי תפסת מרובה לא תפסת, ולפעמים ידמה לו לאדם שהוא עולה במסילות בשעה שלמעשה אינו אלא יורד.

שמועתי מכ"ק אמו"ר זי"ע, כי זקח"ק הייטב לב זי"ע היה מרבה לפניו בלימוד הקבלה, ופעם אחת סיפר לו הייטב לב: אמש נגלה אלי זקין מחותני הרה"ק מציאנו זי"ע בחלום הלילה ואמר לי, מחותן, באתי מעולם העליון לגלות את אונך, שתמעט בלימוד חכמת הנסתר ותרבה בלימוד נגלות התורה. והוסיף עוד ואמר: היו לי שני חברים טובים בעלמא הדין (שהיו קדושי עליון וקדושתם כקדושת מלאכי השרת), ולשניהם יעצתי כדברים האלה. אחד מהם שמע לעצתי, וחברו לא רצה לשמוע בקולי. שניהם נמצאים כיום בעולם העליון, חברי זה ששמוע בקולי אינו מתחרט על כך, ואילו זה שמיאן לשמוע מתחרט על כך מואד. על כן באתי גם אליך מחותני ואבקש שתציית לדברי, ותמעט בלימוד תורת הנסתר ותרבה בלימוד נגלות התורה. עכד"ק.*

ואם נאמר דבר זה לצדיקים קדושים שרפי מעלה, מה נענה אנן אוזני קיר דכל שכן וכל שכן שצריכים אנו ליתך בהדרגה ולהתקדם מעט מעט במסילה העולה בית אל. מתחילה צריך ליוהר שלא לעבור ח"ו על איסורי דרבנן וכל שכן על איסורי תורה, ושלא לבטל הזמן להבל ולריק, ואז אפשר להתקדם לעלות במעלות מעט מעט זעיר שם זעיר שם וקובץ על יד ירבה הון.

ועל זה ירמוז מאמר הכתוב (בראשית נח, יב) והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, שאם נדמה להם שהם עולים בקפיצה אחת מהארץ עד לרקיע, אינם אלא יורדים, ואין זו עליה אלא לצורך ירידה, כי לא זו הדרך לעלות למעלה אלא אם כן עולים בשלבי הסולם שלב אחר שלב עד שיגיע לתכלית הנרצית.

והנה אמרו בגמ' (מנחות מג:) תניא היה רבי מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין, מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד וכו' עיי"ש, ובודאי שהם ענינים העומדים ברומו של עולם. והומי הציצית כמנין ל"ב מרמוזים על הפסוק (תהלים נא, יב) לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי, וירמוז על הנ"ל כי מתחלה צריך האדם לשפוך שיחו לפני הקב"ה שיטהר את לבו מפגמי החטא כדי שיוכל אח"כ להגביה עצמו ולעלות במדרגות, ויעשה כל מיני תחבולות שלא יהיה ניסח לפתויו היצר, כאמור ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו' שהם סרסורי עבירה, ואח"כ יוכל להיות למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלקיכם, שיוכה ללכת בדרך נכון ולהגיע עד לכסא הכבוד.

* ראה בשו"ת דברי חיים, יורה דעה חלק ב, סימן מז: "הלא זה חיינו לעסוק כל היום בגופי תורה והלכות ופלפול ולהשיב לשואלי דבר, ואין אנו עוסקים בחכמת הקבלה מתוך"ק רק בשעה שבני אדם על ממתם ואנחנו מנדדים שינה, אבל עיקר עסקינו בש"ם ופוסקים". עיי"ש ובשו"ת דברי יציב, יורה דעה, סימן קלו.

אולם קרח לא נקט בדרך ישירה זו ונתפס למענות שאפשר בפעם אחת לזכות ולעלות משפל המצב עד למודריגה העליונה, ולא ידע שהכהן הגדול עוד לפני המשהו צריך להיות בקדושה ובמהרה כדי שיהיה כלי מחזיק ברכה, להיות דבוק תמיד בלי הפסק בהשׂיית ולייחד יהודים גדולים ונפלאים. ולכן עמד קרח וכנס ר"ג ראשי סנהדראות והלבישן מליתות שכולן תכלת וכו', היינו שרצה לחדש שיהיו פטורים מן הציצית כי ברגע אחד אפשר להשיג השנות גדולות ולהגיע עד לכסא הכבוד, ואין צריכין לזה לציצית המורה על קיום המצוות מתוך הכנעת ושעבוד הלב, כי חשב שזה ממיילא בא כשעולים למודריגה גבוהה.

*

איתא בגמ' (חולין ס:) שאמרה ירח לפני הקב"ה רבש"ע אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, אמר לה לבי ומעמי את עצמך, אמרה לפניו רבש"ע הואיל ואמרת לפניך דבר הגון אמעים את עצמי וכו' עיי"ש, היינו שנענשה הלבנה על שבקשה לעצמה גדולה ושררה שתעלה במעלה יותר מהשמש. וזו היתה מעותו של קרח שהגיע לכלל שטות זה לחפש לעצמו שררה וגדולה, אף שחשב שעל ידי זה יתרבה כבוד שמים בעולם שיהיה הוא כהן גדול ועומד לשרת בבית ה'.

ועל זה תנו רבנן (גיטין לו:) הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואין משיבין עושין מאהבה ושמהין ביסורין עליהן הכתוב אומר (שופטים ה, לא) ואהביו כצאת השמש בגבורתו. אלה הדברים אמורים על אנשים כאלה שעל פי דין תורה היו צריכים למחות על כבודם, כמו דוד המלך בשעה שרדף שמעי אחריו ובדין שיהא צריך לקלל קללה נמרצת כי מלך שמחה על כבודו אין כבודו מחול, ואף על פי כן שומעין חרפתן ואינם משיבין, כי אין הם רודפים אחר השררה והגדולה אפילו כשבדין מגיע להם, עליהם הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש בגבורתו, שהשמש לא קטרגה כמו הלבנה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, כי לא רדפה אחר הגדולה והשררה, ואף שידיעה כי כך גזירת המלך הקב"ה שתהיה היא מאירה יותר מן הלבנה, מכל מקום שתקף ולא התרעמה, כי ידיעה והבינה שאין השררה והגדולה התכלית בעבודת הבורא, אלא כל הנבראים צריכים לשמש את קונם בכוח ובמודריגה שלהם, ולא לחפש גדולה שעל ידי זה יהיו קרובים יותר להקב"ה, אלא אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים.

ולזה מצינו (נדרים לז: סנהדרין ק:) שעלו שמש וירח מרקיע לזבול ואמרו לפניו רבנו של עולם אם אתה עושה דין לבן עמרם (מקרה ועדתו) אנו מאירים ואם לאו אין אנו מאירים וכו' עיי"ש, ולכאורה יקשה שלא מצינו שיאמרו כן בשעה שזרקו את אברהם אבינו לכבשן האש או בשאר מקומות כדי להצדיק את הצדיק. אלא דהלבנה במה שחמאה בה התרצה, וכן השמש לשיטתיה אויל שאין לתבוע שררה וגדולה, ולא זו הדרך לעבוד את ה', ותבעו עלבון משה רבינו כנגד מחלוקתו של קרח שחיפש לעצמו שררה וגדולה.

וזה שכתב רש"י, שאמר לו משה לקרן גבולות חלק הקב"ה בעולמו, יכולים אתם להפוך בוקר לערב, כן תוכלו לבטל את זו, היינו כמו שאין אתם יכולים להפוך את מאור הלבנה שתאיר כחמה ואת מאור החמה כלבנה, מפני שכך היתה גזירת הקב"ה בשעה

שקמרגה הלכנה וחפשה גדולה לעצמה, כך לא תוכלו להפוך את זה. כי לא למי שמחפש ומהדר אחר שררה וגדולה לו נאה לעמוד ולשרת בבית ה', אלא מי שהוא שפל רוח והוא קדוש מעיקרא ומפחד תמיד שלא יפול ממדרגתו, הוא הוא הראוי ליקרב אל הקודש ולעמוד ולשרת את ה' והבן.

*

הנה בעוה"ר בכל יום חדשים לבקרים ישנם אברכים שלפתע פתאום הפסיקו ממשנתם ומתפילתם, אין הם יכולים להתפלל וללמוד כאשר היו רגילים, והם מצטערים צער רב שאינם יודעים כדת מה לעשות עד שמתייאשים לגמרי רח"ל מליך בדרכי ה'.

אולם ידועה העובדה מהרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, ששמע פעם אחת בת קול שאין לו חלק לעולם הבא, ושמה שמחה גדולה באמרו: ברוך ה', עד עתה היה לי חשש אולי עבודתי לה' היא שלא לשמה אלא לשם שכר ועולם הבא, אמנם מעתה שוב אוכל לעבוד את השי"ת שלא על מנת לקבל פרס ואפילו לא בעד חלק לעולם הבא, ובדאי שמכאן ואילך תהא עבודתי להשי"ת לשמה בלתי לה' לבדו. ואז שמע כרוז מן השמים שהחזירו לו את חלקו לעולם הבא. (וע"ע תפארת שלמה, מועדים, רמזי פורים, ד"ה ובכן אבא אל המלך; אנרא דפרקא, אות ב).

ואמרו חז"ל (פסחים פז:) כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא, ופירשו קדמונים (ראה ראשית חכמה, שער הקדושה, פרק מז; שלה"ק, שער האותיות, עמק ברכה, אות כג; מסכת ראש השנה, הצעות לתשובה המישיית; פלא יועץ, ערך רדיפה) שגם כאשר בעל הבית הוא הקב"ה המנהיג לבירה אומר לו לאדם 'צא ממחיצתי' ח"ו, אין לו לשמוע זאת ולישב מנגד בחבוק ידיים ולהתייאש עד כי יטורד לגמרי מן העולם, אלא אדרבא זאת עשו וחיו, אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ומונע אותו כפעם בפעם מעבודת בוראו, אז יתחזק ביתר שאת ויתר עוז לקרוא אל ה' בחזקה עד ירחם הקב"ה ויצילהו מרדת שחת, ויעזרהו לשוב אליו ולעבדו בשמחה ובטוב לבב.

בפרט בימים טרופים הללו בראותינו מדת הדין מתוחה. ורבבות רבבות בני אדם הגיעו לשערי שמד ומעבירים הרבה על דתם בעל כרחם, והקב"ה מראה כמי שאינו חפץ בנו רח"ל, ודאי צריך כל איש אשר עדיין לא נכבה אצלו הנקודה היהודית, להתחזק ולצעוק אל ה' בצר לנו, להרבות בתפילה ובתחנונים, בבחי' אחוזתי ולא ארפנו (שיר השירים ג, ד), שאפילו כל רוחות שבעולם לא יעקרו אותו ממקומו, והשי"ת אב הרחמן ודאי ישמע לקולנו אם נתחזק ונעמוד בנסיון, אם לא נתייאש מן הרחמים רק תמיד נתחזק אנן בדידן.

וכבר אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיח, יג) דחה דחיתני לנפול, היינו אפילו כשנדחיתי כמה וכמה פעמים ואף גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי, לא נתייאשתי מלהרבות תפילה, כי הסוף היה וחי' עזרני, שהשי"ת ברוב רחמיו וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (שמואל ב יד, יד). וידוע ממרן הבעש"ט הק' זי"ע ועוד צדיקים (ראה שלה"ק, שער האותיות, עמק ברכה אות כב; אוהב ישראל, לימי הרצון והתשובה; קדושת לוי, מסכת אבות; פני דוד, פרשת תצא; ועוד) על מה שאמרו חז"ל (חגיגה מז.) יצתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר עיי"ש,

כי אלמלי היה אחר שב בתשובה היתה תשובתו מתקבלת, והבת קול היתה כדי להעמידו בנסיון.

ובזה יש לפרש הכתוב הנ"ל, וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, היינו אפילו מי שהוא **ממנו נדח**, שכבר נדחה ח"ו מהוץ לפרגודא קדישא ונראה כמו שטורפין לי מצוותיו ותפילותיו בפניו ואין הקב"ה חפץ בתשובתו, מכל מקום הקב"ה חשב מחשבות שגם הוא לא יודח, ואם ירבה בתפילה ובתשובה וישוב אל ה' באמת אז ירחמהו.

*

זה שאמר הכתוב בפרשתו, **בוקר ויודע ה' את אשר לו**, ומי הוא זה ואיזהו, פרט לך הכתוב בב' אופנים. הא', **ואת הקדוש**, היינו הצדיק הקדוש מעיקרא **והקריב אליו**, כי בו בחר ה' לשרת לפניו. והב', **ואת אשר יבחר בו**, היינו מי שכבר חטא הרבה ועזב את ה' אלוקיו לחצוב לו בארות בארות נשברים, אולם אחרי שובו נהם על מעשיו וסופק כף על ירך ומתחזק לצאת ממיט חיון ומעמקי תהום רבה אשר נפל בתוכו, ואומר אלכה ואשובה אל אישי הראשון כי טוב לי אז מעתה, וזהו **אשר יבחר בו** היינו שבוחר בהקב"ה מחמת שמרגיש כי רע וזר עזבו את ה', ויתעצם בכל כוחו לשוב אל ה', גם אותו יקבל השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו וגם אותו **יקריב אליו** כי חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח.

וקצת בדרך אחרת יש לפרש, **ואת הקדוש** כנ"ל שמתנהג בקדושה ובטהרה כל ימיו קודש לה'. **ואת אשר יבחר בו**, היינו אף שהוטא אלא שמואמין באמונה שלמה במלכותו ית"ש ורצונו לעבוד את בוראו כי בו בחר, אלא שהשאור שבעיסה מעכב והוא כבול ברשת היצר הרע רח"ל, אך בשרו יכאב עליו ונפשו עליו תאבל אם נכשל באחת ממצוות ה' אשר לא תעשינה, אף אותו ירחם ה' **ויקריב אליו**, כי לא במרד ובמעל חטא חלילה, ואחר ההטא הוא מתחרט אלף חרטות.

כמו שפירש מרן הבעש"ט הק' זי"ע במליצה ישרה על עם ישראל את הכתוב (איכה א, כב) תבוא כל רעתם לפניך ועולל למו כאשר עוללת לי על כל פשעי כי רבות אנהתי ולבי דוי, היינו שהגויים כשהם חוטאים הם חוטאים עם כל לבם, הם אומרים שלום עלי נפשי וחושבים שאין עתידים ליתן את הדין, ונברא מהחטא מלאך משיחת שלם בכל גופו כמו שהחטא שלם בכל תאוותם, לא כן בישראל, שאף שהם חוטאים אז אחר שובי נחמתי, ומלאך חבלה שנברא מהחטא נפגם על ידי כי רבות אנהתי וליבי דוי, כשהוא מלא חרטות על העבירות.

ולכן שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך, רק על ידי כשלון, אבל באמת קודש ישראל לה' ורצונו לעשות רצונו של הקב"ה והבן.

עוד יש לומר, **ואת הקדוש**, מי שמתנהג בקדושה ובטהרה כראוי, וגם מי שבהוץ אין ניכר בו הקדושה והצדקות, אבל לבו נשבר בקרבו ובתוך תוכו חפץ בכל לבבו ונפשו לזכות לעבודת השי"ת, וקמי השי"ת בלבדו החוקר כליות ולב נגלה טהרת לבבו, ולזה יבחר בו השי"ת שאומר עליו ואני אשכון את דכא, וזה **ואת אשר יבחר בו** השי"ת הקרוב לקוראיו באמת **יקריב אליו** דייקא והבן.

תוכן הענינים:

- חובת האדם לפני כל לימוד לפשפש במעשיו ולשוב בתשובה באמת, שאם לא כן הוא מהפך את האסור למותר ואת המותר לאסור רח"ל.
- צריך כל אדם לשוב בתשובה, לבקש ולחנן את השי"ת שיחוס על דל ואביון שיוכל לשוב וימצא את דרכו לתשובה שלימה, כי עוונותיו של אדם מטמטמין את לבו עד שאינו יודע תשובה מהי.
- החסאים מוליכים את האיש שולל לחשוב שבכל מעשיו אך טוב וישר הוא עושה והוא מלא מצוות כרמון.
- זאת היתה טעותו של קרח שחשב בדעתו כי מה לו לאהרן לשמש בכהונה גדולה הלא הוא ממילא צדיק קדוש ה', אבל אם אני אהיה כהן גדול יביא לי הדבר תועלת גדולה בעבודת השי"ת.
- נסמכה פרשת קרח לפרשת ציצית, מפני ששם למדנו דרך ה' בה נלך, וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם, על ידי ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו'.
- יעקב אבינו היה איש תם, ואח"כ יושב אהלים, כי בתחילה היה מקדש עצמו בכל אבריו ואח"כ היה יושב ועוסק בתורה.
- לכן לא יתכן לייחס שמו של קרח אחר יעקב, כי הוא לא הלך בדרך יעקב ואדרבא לקח מקח רע לעצמו, על שרצה לקפוץ מחיי חולין וגשמיות בפעם אחת לכהונה גדולה.
- צריכים לילך בהדרגה ולהתקדם מעט מעט במסילה העולה בית א-ל ולא בקפיצה אחת.
- כל הנבראים צריכים לשמש את קונם בכוח ובמדריגה שלהם, ולא לחפש גדולה שעל ידי זה יהיו קרובים יותר להקב"ה, אלא אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים.
- אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ומונע אותו בפעם בפעם מעבודת בוראו, אז יתחזק ביתר שאת יותר עוז לקרוא אל ה' בחזקה עד ירחם הקב"ה ויצילהו מרדת שחת.

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

משפחת שנק הנכבדה הי"ו
לעילוי נשמות הוריהם החשובים
הרה"ח ר' יהודה ב"ר צבי ז"ל שנק
מנכבדי וחשובי ק"ק קרית צאנז נתניה
נלב"ע ביום מ' תמוז תשס"ז
וזוגתו מרת מלכה ב"ר משה דוב ז"ל
נלב"ע ביום ה' מרחשון תשס"ז
תנצב"ה

הרה"ח ר' מנשה קלוגר הי"ו - בני ברק
לעילוי נשמת אביו החשוב
הרה"ח ר' אליעזר ב"ר יהושע ז"ל קלוגר מנכבדי וחשובי עדתנו הק'
נלב"ע ביום י"א מנחם אב תשס"ב - תנצב"ה
ואמו מרת גיטל ב"ר שמעון חיים ז"ל
נלב"ע ביום י"ז כסלו תש"ס - תנצב"ה
ולע"נ הרה"ח ר' אהרן ב"ר אברהם חיים ז"ל פרידמן
נלב"ע ביום י"ח תמוז תש"ע - תנצב"ה

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

הרה"ח ר' **מנשה קלוגר** הי"ו - בני ברק
לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח **משה שיחי**
לרגל שמחת **נישואיו** במזל טוב
עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' **יצחק וירצברגר** הי"ו
החתונה אי"ה ביום ראשון, ד' תמוז הבעל"ט, באולמי 'גני הדקל' בני ברק

הרה"ח ר' **משה אברהם גלנץ** הי"ו - ירושלים
לזכות **בתו** תחי' לרגל שמחת **נישואיה** במזל טוב
עב"ג המו"מ בתויר"ש הבה"ח **דוד הלוי סגל** שיחי
בן הרה"ח ר' **מרדכי דוב הלוי** הי"ו
החתונה אי"ה ביום ראשון, ד' תמוז הבעל"ט, באולמי 'דמת תמיר' ירושלים

הרה"ח ר' **חיים שפירא** הי"ו
קרית צאנז, נתניה
בן הרה"ג ר' **שמואל אריה שליט"א**, וחתן הרה"ח ר' **דוד צבי שוורץ** ז"ל
לזכות נכדתו תחי' שנולדה במזל טוב
בת לבנו הר"ר **יצחק ישראל** הי"ו, חתן הרב **יואל וובר** שליט"א

הר"ר **אברהם יצחק איימר** הי"ו - ירושלים
בן הרה"ח ר' **זאב דוב הי"ו**, וחתן הרה"ח ר' **שמואל חיים יגלניק** הי"ו
לזכות בנו בכורו **שמעון שיחי** שנולד במזל טוב
ולעילוי נשמת אמו מרת **שרה סימא** ע"ה ב"ר צבי אביגדור ברנר ז"ל
נלב"ע ביום י"ד שבט תשע"ג - תנצב"ה

הר"ר **יקותיאל יהודה רייך** הי"ו
בני ברק
בן הגאון רבי **אברהם יהושע שליט"א**, רב דקהילתנו הק' באנטוורפן
וחתן הרה"ג ר' **שמואל יהושע רובין** שליט"א
לזכות בנו בכורו **דוד יצחק שיחי** שנולד במזל טוב

הר"ר **מרדכי שימון** הי"ו
בני ברק
בן הרה"ג ר' **אלימלך שליט"א**, וחתן הגה"ח ר' **יוסף מרדכי וייס** זצ"ל
לזכות **בתו** תחי' שנולדה במזל טוב

יזכו שאך קול ששון ושמחה ישמע במעונם, ברוך נחת ואושר כה"י